Utbildningsinspektion i Tuböleskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning 1

Underlag 1

Beskrivning av Tuböleskolan 2

Bedömningar 2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Tuböleskolan och besökt skolan den 27–28 november 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se) .

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades rektorn, olika personalkategorier, elever i årskurs 6 samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och verksamheten i förskoleklasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Tuböleskolan

Tuböleskolan	Antal elever
Förskoleklass	29
Grundskola	220
Förberedelseklass	5
Särskola	3

Källa: Tuböleskolan

Skolan ingår i det södra för- och grundskoleområdet i Skellefteå kommun och ligger i bostadsområdet Anderstorp, söder om Skellefteälven. På skolan finns fyra åldersblandade grupper i förskoleklass–årskurs 2, fyra i årskurserna 3–4 samt fyra i årskurserna 5–6. Arbetslagen bildar två större arbetsenheter med en utvecklingsledare per enhet. På skolan finns cirka 250 elever och en personalstyrka på 45 personer.

Skolan har en förberedelseklass för kvotflyktingar och på skolan finns för tillfället ett drygt 30-tal elever med annat modersmål än svenska. Rektorn har förutom skolverksamheten ansvar för fyra fritidshem i området, varav ett finns inne i skolan. Två av fritidshemmen är för barn i årskurserna 3 och uppåt. Tre elever är mottagna i särskolan. Det finns elever med speciella svårigheter som tillhör sin hemklass men som får delar av undervisningen i den så kallade lilla gruppen och i Lyftet. Dessa verksamheter är beskrivna i rapporten. Skolan har många elever som är i behov av särskilt stöd. Idag finns ett sjuttiotal elever med utarbetade åtgärdsprogram. Modersmålsundervisning erbjuds i spanska, arabiska och persiska.

Bedömningar

Samlad bedömning

Tuböleskolan har utbildad och engagerad personal, som bland annat är van att hantera integrering av elever eftersom skolan har erfarenheter sedan flera år av förberedelseklasser. I inspektionen framkommer att eleverna överlag är bra på att ta hand om varandra och skolan har erfarenheter av åldersblandade elevgrupper.

Eleverna i årskurs 5 når överlag goda resultat i de nationella proven. Dock är det inspektörernas bedömning att skolans dokumentation, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen måste förbättras. Analysen av de samlade resultaten måste också ligga till grund för skolans utvecklingsarbete och leda till åtgärder för högre måluppfyllelse. Likaså måste skolans kvalitetsredovisning tydligare kopplas till de nationella målen.

Det finns otrygga elever på skolan men också elever vars trygghet är att vara i skolan. Skolan har vid inspektionstillfället ett sjuttiotal elever med utarbetade åtgärdsprogram, något som visar på ett stort behov av insatser för elever i behov av särskilt stöd inte bara kunskapsmässigt utan i hög grad socialt. Lyftet och lilla gruppen är verksamheter som är viktiga för att stödja elever med olika svårigheter. Vid skolan finns rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Eftersom skolan har som mål att minska på antalet åtgärdsprogram anser inspektörerna att skolan bör tydligare följa upp och utvärdera de insatser som görs för att kunna ta ställning till om rätt stöd ges.

Personalen arbetar engagerat med värdegrundsfrågor. Dock förekommer ett ovårdat språkbruk hos elever. Arbetsron är inte tillfredsställande för alla elever. Skolorna bör också göra en tydligare uppföljning och utvärdering av det värdegrundsarbete som bedrivs som ett led i skolans kvalitetsarbete.

Skolan bör också arbeta för att eleverna utvecklar sina kunskaper om de mål som styr utbildningen och på så sätt också bli mer delaktiga i utbildningens innehåll och utformning.

Eleverna vid Tuböleskolan ges inte möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap då undervisningen i ämnet inte genomförs förrän i årskurs 6.

Inspektörerna bedömer att rektorn bör bli tydligare i sitt ledarskap och att särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3 – 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte enligt gällande bestämmelser (2 kap. 15 – 16 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan informerar inte om rätten till studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolan bör arbeta för att eleverna utvecklar sina kunskaper om de mål som styr utbildningen så att eleverna kan bli mer delaktiga i utbildningens innehåll och utformning.
- För elever i behov av särskilt stöd bör skolan tydligare följa upp och utvärdera de insatser som görs för att ta ställning till att rätt stöd ges.
- Skolan bör arbeta för att i högre grad uppmärksamma elever med höga ambitioner.
- Skolan bör genomföra insatser för att förbättra elevers språkbruk och skolan bör reagera mer aktivt när en incident eller kränkning uppstår.
- Skolan bör utveckla tydligare rutiner för att följa upp resultatet av arbetet med normer och värden.
- Skolan bör förbättra samverkan med mottagande grundskola i årskurs 7.
- Rektorn bör bli tydligare i sitt ledarskap och särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Eleverna i årskurs 2 genomgår diagnoser i läsutveckling enligt Skellefteåmodellen. Den visar att andelen elever i årskurs 2 som klarat målen har ökat från 46,2 procent i november 2006 till 85,0 procent i april 2007. Kartläggningen visar också på stora skillnader mellan pojkar och flickor. Andelen pojkar som klarat målen är betydligt lägre än flickornas. Inspektionen visar också att elevhälsoteamet kartlägger alla elever framför allt i ämnena svenska och matematik. På skolan finns en pärm för varje årskurs/klass där elevernas kartläggning finns dokumenterad.

Tabell 1: Andel elever i procent som uppnått målen i nationella proven i svenska, engelska och matematik läsåren 2005/06 och 2006/07.

	Andel elever som uppnått målen 2005/06	Andel elever som uppnått målen 2006/07
Svenska	80,0	79,4
Engelska	95,0	88,2
Matematik	67,5	88,2

De nationella ämnesproven i engelska, svenska och matematik visar att flertalet elever uppnått målen för årskurs 5 i dessa ämnen under de senaste två åren. Resultaten i matematik 2007 är bättre jämfört med 2006. Av skolans statistik framgår också att pojkarnas resultat på de nationella proven i svenska och engelska är betydligt lägre än flickornas för år 2007. I engelska uppnådde alla flickor målen jämfört med pojkarna där drygt 70 procent nådde målen. Skolan har uppmärksammat detta och arbetar för att analysera och följa upp orsakerna för att kunna vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

När det gäller elevernas resultat i övriga ämnen har skolan inget systematiskt arbete som visar hur man följer elevernas kunskapsutveckling. Varje elevs kunskapsutveckling finns hos respektive lärare och är överlag inte dokumenterad. Inspektörerna bedömer att skolan har system för att redovisa och följa upp elevernas måluppfyllelse framför allt av resultaten i de nationella proven i svenska, engelska och matematik, men att skolan även mer systematiskt måste dokumentera, följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling också i de övriga ämnena.

Eleverna har i varierande grad kunskap om de mål som styr utbildningen och detta är till stor del beroende av vilken lärare eleven har. Kunskap om målen är en förutsättning för att eleverna skall kunna vara med och utöva inflytande över sin egen utbildning. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att eleverna utvecklar sina kunskaper om de mål som styr utbildningen så att eleverna kan bli mer delaktiga i utbildningens innehåll och utformning. Eleverna bör involveras för att också utveckla sin förmåga att själva bedöma sina resultat och i högre grad göras delaktiga i utvärderingen av undervisningen.

På skolan finns elevråd, klassråd och ett skolråd som benämns föräldragruppen. Här visar inspektionen att eleverna har ett inflytande över skolgemensamma frågor. Bland annat framkommer att vuxna tar till sig elevernas synpunkter. Elevrepresentanter finns bland annat i matrådet och elevrådet. I det senare är eleverna delaktiga i planeringen av läsårets olika temaarbeten för skolans alla årskurser.

Vid övergång till årskurs 7 får mottagande pedagoger information om de elever som varit i behov av särskilt stöd samt information om kunskapsutvecklingen i

ämnena svenska, matematik och engelska. Överföring i övriga ämnen genomförs inte. Inspektörerna bedömer att skolan bör verka för att lärare på Tuböleskolan och Sörböleskolan samverkar i arbetet för att nå utbildningsmålen och för att främja likvärdighet i utbildningen.

Individanpassning och särskilt stöd

På skolan finns en verksamhet som benämns Lyftet. Där finns elever vissa arbetspass för att kunna koncentrera sig bättre och för att få stöd i sin kunskaps- och sociala utveckling. Vid övriga undervisningstillfällen går eleven i sin ordinarie klass. Målet är att eleven på sikt ska tillbaka till densamma. Elevvården, som består av rektor, specialpedagog, kurator och skolsköterska avgör vilka elever som kan få denna möjlighet till förstärkning. Åtgärdsprogram upprättas med lärare, föräldrar och elev. Lyftets lokaler ligger i skolans närhet. För närvarande finns sex elever i Lyftet. Inspektionen visar att det finns elever som inte klarar av den vanliga klassrumssituationen och därför behöver arbetsro för att klara av skolan. Bland annat framkommer att elever som inte klarat av de nationella proven i sin ordinarie klass har klarat dessa i Lyftets miljö. Det finns också elever som lyckats komma tillbaka till sin ordinarie klass.

En annan verksamhet är lilla gruppen. Här går elever med speciella svårigheter. Här finns sju elever, varav tre är mottagna i särskolan. Eleverna har en klasstillhörighet och är i sin klass när de klarar av det. Varje elev har ett åtgärdsprogram.

Skolan har som ovan nämnts en förberedelseklass med kvotflyktingar. Eleverna i förberedelseklassen har en ordinarie klasstillhörighet. I skolans upptagningsområde finns dessutom elever med psykosociala problem som i olika grad påverkar skolans resultat. Vid skolan finns rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd, främst i ämnena svenska, matematik och engelska. Särskilt stöd ges företrädesvis i dessa ämnen. Vid skolan finns tre specialpedagoger som kartlägger behovet av stöd, arbetar med stöd till enskilda elever och handleder personal. Stödinsatserna ges enskilt utanför klassens ram men också inom klassens ram. Vidare framkommer att resurserna ibland inte är tillräckliga och sätts in sent samt att elevers behov av socialt stöd har ökat. Inspektörerna bedömer att skolorna bör fortsätta sitt stödarbete och tydligare följa upp och utvärdera de insatser som görs för att kunna ta ställning till om rätt stöd ges. Detta blir angeläget då skolan har som mål att minska på antalet åtgärdsprogram.

Eftersom skolan har så många elever med särskilda behov vill inspektörerna påpeka vikten av att uppmärksamma de elever som har höga ambitioner. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta för att i högre grad möta denna utmaning.

Bedömning

I skolområdet pågår ett arbete kring bedömning, där lärarna tillsammans jämför elevarbeten och tar fram så kallade matriser i vissa ämnen. Diskussionerna upplevs av personalen som givande och bidrar till att skapa en högre grad av samsyn i såväl målbeskrivningar som bedömningar. Exempelvis bedöms de nationella proven av två lärare på skolan för att åstadkomma en likvärdig bedömning. Inspektörerna menar att det är ett vällovligt initiativ och bedömer att detta arbete bör fortsätta och att det på sikt också omfattar samtliga ämnen.

Skolans verksamhet och undervisning anpassas överlag till elevernas olika behov och enligt personalen har skolan upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever. Inspektörerna konstaterar dock att de individuella utvecklings-

planerna är av skiftande kvalitet och bedömer att skolan bör arbeta för att alla elevers individuella utvecklingsplaner utvecklas så att de verkligen blir framåtsyftande och att de grundar sig på en uppföljning och utvärdering av elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling i relation till läroplanens och kursplanernas mål. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Skolan genomför utvecklingssamtal varje termin med elever och deras vårdnadshavare. I övrigt hålls kontakt med hemmen via portfolio, kontaktböcker, föräldramöten och föräldragruppen samt vid olika aktiviteter som arrangeras vid skolan. Vid inspektionen framkommer att utvecklingssamtalens upplägg och innehåll varierar mellan lärare. Bland annat framkommer önskemål om att samtalen bör ligga tidigare på terminen. Detta bidrar, enligt uppgift, till att föräldrarna ges bättre möjlighet att följa upp samtalet.

Normer och värden

Vid intervjuer framkommer att det förekommit kränkningar, bråk och ovårdat språkbruk och att det finns elever som inte känner sig trygga. Även arbetsron i några klasser är inte alltid tillfredställande. Vidare framkommer att det inte är tryggt på alla ställen i skolan. Inspektionen visar att skolan inte alltid reagerar på ett aktivt sätt när en incident eller kränkning inträffar. Skolan bör utveckla tydligare rutiner för att följa upp resultatet av arbetet med normer och värden och reagera mer aktivt när en incident uppstår. Inspektörerna bedömer vidare att fortsatta insatser behövs för att förbättra arbetsron och elevers språkbruk så att alla elever får tillgång till en bättre arbetsmiljö. Skolan har också behov av fortsatta diskussioner om en gemensam hållning kring arbetet med skolans värdegrund.

Likabehandlingsplanen ska utvärderas och revideras varje år. Utvärderingen ska redovisas i kvalitetsredovisningen och barn och elever ska finnas med i arbetet enligt förordningen. Skolan har vid inspektionstillfället en likabehandlingsplan som omfattar skolan och tillhörande fritidsverksamhet. Inspektörerna konstaterar att planen syftar till att främja barns och elevers lika rättigheter men att den inte tydligt utgår från en kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under det kommande året. Planen är inte daterad. Den är nyligen färdigställd och ett förankringsarbete bland elever, personal och föräldrar ska, enligt uppgift, påbörjas. Därför har inte planen reviderats eller utvärderats. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

I läroplanen anges att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen och skollagen anger att det är rektorns ansvar att särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn har en personal som totalt omfattar cirka 45 personer och har ansvar för förskoleklass, skolbarnsomsorg och skola. Då skolan sedan några år har ett underskott i sin verksamhet går, enligt rektorn, en stor del av arbetstiden åt till att hålla kontroll på ekonomin. Inspektionen visar att rektorn inte fullt ut håller sig förtrogen med alla sina verksamheter och att detta påverkar arbetet att ta ansvar för den pedagogiska ledningen. Inspektörerna bedömer att rektorn bör bli tydligare i sitt ledarskap och att särskilt verka för att utbildningen utvecklas,

att skolan arbetar mot att nå de nationella målen och att skolans resultat följs upp.

Kvalitetsarbete

Skolans uppföljning av kunskapsresultat samt resultat av arbetet med normer och värden behöver förbättras som tidigare nämnts. Analyser av dessa bör också ligga till grund för utveckling av verksamheten. I slutet på vårterminen utvärderar arbetslagen sin verksamhet. Under läsåret träffas arbetslagen regelbundet. I en matrismodell som är framtagen för kvalitetsredovisningen redovisar arbetslagen sitt arbete. Arbetslagens redovisningar bildar sedan skolans kvalitetsredovisning/arbetsplan som rektorn sammanställer. I intervjuer framkommer att modellen anses vara krånglig och svårhanterlig.

I kvalitetsredovisningen, som också är arbetsplan, redovisas mål, metoder, måluppfyllelse och åtgärder för utveckling. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisningen tydligare måste kopplas till nationella mål och innehålla mer utvecklade analyser av resultat. Vidare bör varje verksamhetsform redovisas inom de olika avsnitten i kvalitetsredovisningen. Skolbarnsomsorgens verksamhet redovisas inte. Föräldrar ska också ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer således att skolans kvalitetsredovisning inte lever upp till författningarnas krav. Skolan bör också arbeta för att göra kvalitetsredovisningen till ett verktyg för måluppfyllelse bland skolans intressenter. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Den samverkan som sker mellan Tuböleskolan och Sörböleskolan kring elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen är begränsad. Inspektörerna bedömer att rektorn på Tuböleskolan bör förbättra samverkan med Sörböleskolan vid elevernas övergång till årskurs 7.

Tillgång till likvärdig utbildning

Eleverna erbjuds under årskurs 6 att prova på undervisning i moderna språk; tyska, franska och spanska för att underlätta valet av språk i årskurs 7. Skolan genomför elevens val från årskurs 3. Eleverna ges här valmöjligheter i ett flertal ämnen.

Hem- och konsumentkunskapen genomförs i årskurs 6 i Sörböleskolan. Inspektörerna bedömer att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnet. Inspektörerna vill i detta sammanhang uppmärksamma skolan på att eleverna överlag i årskurs 5 inte känner till vilka ämnen som ingår i exempelvis noblocket. Eftersom dessa ämnen inte heller finns utlagda på skolans schema blir det otydligt för eleverna i vilken omfattning eleverna har dessa ämnen. Detta kan skolan förtydliga.

På skolan finns ett trettiotal elever med annat modersmål än svenska. Modersmålsundervisning ges i språken spanska, arabiska och persiska. Vid Tuböleskolan får inga elever med annat modersmål studiehandledning på sitt modersmål. Inspektörerna vill framhålla att elever med annat modersmål än svenska har rätt att få studiehandledning. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste ta ansvar för att alla elever med annat modersmål än svenska får information om denna rättighet.

Tuböleskolan erbjuder undervisning i svenska som andraspråk. Inspektörerna kan dock konstatera att svenska som andraspråk behandlas som stödundervisning då eleverna samtidigt får undervisning i ämnet svenska. Elever som är duk-

tiga i ämnet svenska hjälper elever som läser svenska som andraspråk i undervisningsgruppen. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att undervisning i ämnet ska anordnas i stället för undervisning i svenska. Därutöver kan det anordnas som språkval, elevens val eller inom ramen för skolans val. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev.

I intervjuer framkommer att skolbarnsomsorgen har en bra verksamhet för eleverna på Tuböleskolan. Bland annat genomför fritidspersonalen aktiviteter som skiljer sig från skolans och som bygger på att eleverna får ta eget ansvar i stor omfattning.

Datum	Ort
2008-05-27	Umeå

Pererik Hagberg

Ewa Lindberg